

цисканаца, доминиканаца. Уза сву методичку стрингентност и акрибичност, ова монографија одише елегантном наративном јасношћу и примерном сликовитошћу. При томе аутор у екскурсима описује *sine ira et studio* негативне епизоде, злоупотребе, морално расуло или декаденцију у развоју монаштва.

На крају ове фасцинирајуће монографије добија Мелвила централна теза у фактичној евидентности – да се данашња друштвена и индивидуална егзистенција заснивају на темељима средњовековног монаштва. Наличје оваквог прогресивног аспекта, састоји се у видовима неуротично пренаглашеног презира и демонизовања свега плотског, у

свестраним махнитим прогањањима вештица које је врхунило у параноидним визијама греха и пакла, као и дубоким и незацеливим ранама и ужасима инсценираних трибунала инквизиције и њених ломача. Ову монографију заокружује јукстапозирана хроника – паралелни развој монаштва и опште историје – која нам омогућује прегледније ситуирање збивања у синоптичкој перспективи. Мелвила монографија је солидан преглед настанка и развоја монаштва и манастира – топоса између неба и земље, те је радо препоручујемо не само богословској интелигенцији, већ и широј академској јавности.

Прошођакон Зоран Андрић

Peter Gemeinhardt: *Antonius, der erste Mönch:
Leben – Lehre – Legende*

C. H. Beck, München 2013.

240 стр.: илустр.; 21 cm

ISBN: 978–3–406–64658–4

Икона еремитског монаштва

– Петер Гемајнхарт: Антоније, први монах. Живот, учење, легенда –

Свети Антоније Велики је кључна фигура раног хришћанства, названа „звездом пустиње“. Ава Антоније је духовни горостас, аскет, отшелник, проповедник, исцелитељ и чудотворац, пустињски монах, идол киновијског монаштва, узор у испосништву и личност од највећег значаја у раном периоду

еремитског монаштва. Готово ниједан други хришћанин није у тој мери надањивао и опчињавао као што је то случај са Авом Антонијем (око 250–356). Живот овог египатског еремита пружа грандиозни увид у непознат и далеки свет у коме је хришћанство само једна међу многим религијама.

Гетингеншки професор црквене историје, Петер Гемајнхарт, прихватио се писања биографије у чијој су сржи живот и учење светог монаха, као и легенде које су се испреле око његовог подвижничког житија. Он реконструира живот овог светитеља од детињства у средњем Египту, преко његовог подвижничког живота у пустињи, до смрти у 105. години живота.

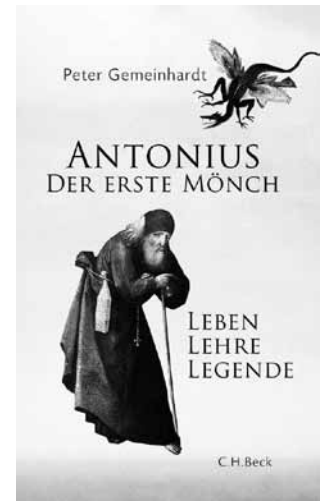
Гемајнхарт описује његово учење саображено ритму његове душе, у широком дијапазону легенди које су се испреле око његове личности, још од средњег века у коме је прослављан као „отац монаха“, па све до надреалистичких визија његових искушења у 20. веку. Са тиме су у споју и настанак и предање патристичких сентенци насловљених као *Aprophetismata Patrum*, познатих још под именом *Изреке њустинских оцаца*. Описом његове биографије из пера епископа Атанасија из Александрије, непосредно након Антонијеве смрти, отпочиње хришћанска агиографија.

Преводом *Vita Antonii* на латински, као и на идиоме хришћанског Оријента, развио се утицај Антонија и изван граница језика и културе, а Антоније постао права „икуменска“ личност, како унутар православног, тако и унутар римокатоличког и евангеличког хришћанства. Пустиња је „место слободe“ и „место тишине“, а *imitatio Christi* је зацело *imitatio sanctorum*. Гемајнхарт настоји да сходно методологији модерног биографи-

зма испита „агиографску плаузибилност“ живота Аве Антонија. Појам плаузибилности ваља разумети као покушај преиспитивања у светлости историјских чињеница, те бисмо овај

термин, односно ауторов поступак могли назвати и „агиографском уверљивошћу“, односно хармоничним преклапањем агиографских описа и историјских чињеница.

Гемајнхарт види четири потврђена аспекта Антонијеве „агиографске уверљивости“. Први се састоји у чињеници да је Антоније први еремит и први монах; други се састоји у његовој способности да оснива сабрања и заједнице или оно што бисмо ми данас назвали тимом; трећи се састоји у оснивању простора за друге или оно што бисмо ми данас „интерактивношћу“ назвали. Он је био у контакту са многим другим пустиножителјима. Четврта „агиографска уверљивост“ лежи у тајни опчињености коју је он у пустињи открио – опчињеност откривањем себе самога. У писмима се он открива као монах који у човеку види икону Божију (*imago Dei*), а у испосништву и прочишћењу пут ка васпостављању јединства са Богом.

Он војује са демонима и са самим собом. *Vita* нам открива мученика, учитеља, исцелитеља и визионара. У сликарству је он постојано надахњавао – од апокалиптичких визија Хијеронимуса Боша до надреалистичких варијација Салвадора Далија. У овом контексту ваља подсетити на роман Густава Флобера *Искушење Светиої Антонија* (1874).

Можда Гемајнхард пренаглашава Антонијеву улогу у киновијском монаштву. Ми држимо да је у томе

значајнија улога његовог египатског савременика Пахомија Великог (292/298–346), који је себе сматрао настављачем линије Пророка Илије, односно Св. Јована Крститеља. Но, Гемајнхартова језгровита биографија је свакако занимљив покушај преиспитивања „агиографске уверљивости“ у светлости модерног биографизма и уједно драгоцен подстицај за накнадно изучавање дела и подвига овог светитеља.

Прошођакон Зоран Андрић

Tomáš Sedláček: *Die Ökonomie von Gut und Böse*

Превод са енглеског на немачки: Ingrid Proß-Gill

Hanser, München 2012.

447 стр. ; 22 cm

ISBN: 978–3–446–42823–2

Свето Писмо Старог и Новог Завета као модели привредне рационалности

Да ли је привреда наука неутралних категорија или се пак мора подредити начелима морала? То фундаментално питање стоји у средишту књиге филозофског ренегата, аутора из Прага Томаса Седлачека *Привреда добра и зла (Economics of Good and Evil: The Quest for Economic Meaning from Gilgamesh to Wall Street, Oxford University Press, 2011)*.

Седлачек настоји да реконструише дискурс о добру и злу у економији. У првом делу своје студије аутор испитује какву

је улогу имао рад у привреди у древним културама, религијама и митовима под чијим утицајем ми и данас живимо. У другом делу своје студије аутор испитује на каквим ирационалним премисама почива савремена економија. При томе отпочиње аутор са најста-

